

Dick Winters

Voorbij
Band of Brothers

Inleiding voor de Nederlandse lezer

Het is me een bijzonder genoegen een aparte inleiding te schrijven voor de Nederlandse editie van *Beyond Band of Brothers: The War Memoirs of Major Dick Winters*. Hoewel memoires uiteraard zeer persoonlijk zijn, is leiderschap blijvend en alomvattend. In de nazomer en herfst van 1944 had ik het voorrecht tijdens een van de zwaarste veldtochten van de oorlog leiding te geven aan een bijzondere groep soldaten. Het getuigt van hun moed en toewijding dat zij bereid waren alles, ook hun leven, op het spel te zetten om de tirannie te bestrijden en het bezette Europa te bevrijden.

In de tientallen jaren na de oorlog heb ik, zoals de meeste veteranen, geprobeerd de oorlog achter me te laten en me op gelukkiger tijden te concentreren. Toch zie ik voor mijn geestesoog nog de gezichten van de Amerikaanse para's en Nederlandse verzetsstrijders die zich standvastig teweerstelden tegen de machten van de tirannie. Mijn hart zwelt van trots bij de herinnering aan de warme ontvangst van de Easy-compagnie door de Nederlanders toen we in september 1944 in Eindhoven aankwamen. Wij waren niet afkomstig uit uw land, maar u stelde uw huizen, steden en dorpen voor ons open. Hoewel we misschien geen gemeenschappelijk erfgoed hadden, lieten we de wereld zien dat volharding en heldhaftigheid altijd triomferen over pogingen vrijheidslievende volkeren te onderwerpen.

Ik hoop oprecht dat dit boek zal bijdragen aan het rijke erfgoed van de talloze boeken, series en interviews over de oorlogservaringen van degenen die in het grootste conflict van de twintigste eeuw de vrijheid in stand hielden. Ik hoop dat deze memoires jonge mannen en vrouwen aan weerskanten van de oceaan meer inzicht zullen geven in de Tweede Wereldoorlog en de gevolgen daarvan voor zoveel landen, en ook in de uitwerking die de oorlog heeft gehad op alle mannen en vrouwen die erin streden.

In deze context presenteer ik *Voorbij Band of Brothers* aan de Nederlanders die waardering hebben voor de offers die zijn gebracht door hun eigen oorlogsgeneratie en door diegenen van ons die een kleine bijdrage leverden aan de instandhouding van vrijheidsliefde in een uitermate moeilijke tijd. Ik hoop oprecht dat de persoonlijke ideeën en onvertelde verhalen van de soldaten in de Easy-compagnie en het 506de parachutisten infanterieregiment een nieuwe generatie van lezers zullen bereiken, opdat onze nakomelingen in een wereld zonder oorlog kunnen leven.

Hang Tough!

Eerste druk 2006
Zevende druk 2010

ISBN 978-90-225-5388-6
NUR 680

Oorspronkelijke titel: *Beyond Band of Brothers*
Vertaling: Hugo Kuipers
Omslagontwerp: Zeno vormgevers, Amsterdam
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© Oorspronkelijke uitgave: Major Dick Winters and Brecourt Leadership Experience, Inc., 2006
© Voor de Nederlandse taal: De Boekerij bv, Amsterdam, 2006

Deze uitgave kwam tot stand onder redactie van Peter van der Wal & Alexander Omhof.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Ethel

Inhoud

Voorwoord van de auteur	9
Proloog	13
Deel I: Band of Brothers	17
1 Begin	19
2 Niets ‘easy’ aan de Easy-compagnie	31
3 Van Benning tot Shanks	51
4 Oud voor mijn tijd	64
Deel II: In de tijd van Achilles	89
5 Dag der dagen	91
6 Carentan	110
7 Nederland	129
8 Het Eiland	146
Deel III: De duistere beproeving van de oorlog	161
9 Intermezzo	163
10 Opnieuw omsingeld	179
11 De laatste patrouilles	205
12 Overwinning	220

Deel IV: Rust vinden na een leven van oorlog	235
13 Bezetting	237
14 Naar huis	255
15 Hier heeft Steve Ambrose geslapen	273
16 Overpeinzingen	291
Leiderschap op de punt van een bajonet	300
Namenregister	301

Voorwoord van de auteur

Laat ik eerst zeggen dat dit geen fictie is. Dit zijn verhalen over gebeurtenissen die mensen in de Tweede Wereldoorlog werkelijk hebben meegemaakt, mannen die ik heb geleid en soldaten met wie ik de strijd ben ingegaan. Nog steeds onderhoud ik contact met velen die na deze zestig jaar nog in leven zijn.

Stephen Ambrose noemde ons in zijn boek een 'Band of Brothers'. Maar zoals wij voor elkaar zorgden, elkaar beschermden, met elkaar lachten en huilden, hadden we eigenlijk een nog nauwere band dan broers. We waren net tweelingen: wat een van ons overkwam, overkwam ons allemaal, en wij allen deelden de gevolgen en gevoelens.

Toen Ambrose het boek had geschreven, wilde hij zijn bureau, en zijn vloer, opruimen om aan zijn volgende boek te beginnen, het grote *D-Day: The Climactic Battle of World War II*. Dat opruimen hield in dat hij mij een grote doos stuurde met alle herinneringen van de mannen die een bijdrage aan *Band of Brothers* hadden geleverd. Mijn studeerkamer werd dus de bergplaats voor al die herinneringen. Ik deed er een hele winter over om de papieren te sorteren en ze toe te voegen aan de gegevens die ik al over de mannen had. Ambrose had de gegevens ruwweg ingedeeld naar de hoofdstukken waarin hij ze gebruikte, en dus had ik heel wat te lezen en te sorteren om de herinneringen van elke man bij elkaar te krijgen.

Toen ik de papieren las, stuitte ik op veel goede verhalen die niet in het boek waren opgenomen omdat er geen ruimte voor was. Ik vond

toen, en nu nog steeds, dat het zonde is om zoveel van die verhalen ‘onverteld’ te laten. Sinds de publicatie van dat boek en vooral na de televisieserie *Band of Brothers*, geproduceerd door Tom Hanks en Steven Spielberg, ben ik bedolven onder brieven van mensen met vragen en mensen die om meer verhalen vroegen, zowel van mij als van de mannen.

Dit boek is de enige manier die ik ken om al die mensen uit de hele wereld te bereiken, de mensen die ernaar hunkeren om meer te horen. Of ik nu brieven van mensen lees of ergens een lezing houd, ik krijg steeds weer te horen: ‘Vertel ons meer! Vertel ons meer!’ Ik kan onmogelijk brieven aan al die mensen sturen of met hen praten, maar één briefschrijver gaf bondig weer waarom de mannen met wie ik diende zovelen aanspreken en welke boodschap ik wil overbrengen: ‘De generaals Eisenhower, Patton en Montgomery, president Roosevelt en premier Churchill waren reuzen op een wereldtoneel. Maar u en uw mannen waren voor mij anders. U kwam uit de steden, achtergrond en plaatsen waar ik ook vandaan kom. U had met sommige van dezelfde problemen en situaties te maken gehad. Uw overwinning was meer een kwestie van karakter dan van talent en kundigheid. Hiermee wil ik niet zeggen dat het u en uw mannen aan talent en kundigheid ontbrak, alleen dat ik me met uw talenten en kundigheden kon identificeren. Ik zal nooit spreken als Churchill, of de ambitie van Patton hebben, maar de kalme vastbeslotenheid van de Easy-compagnie is voor mij misschien wel weggelegd. Ik kan een leider zijn; ik kan loyaal zijn; ik kan een goede kameraad zijn. Dat zijn eigenschappen die u en uw mannen onder de zwaarst mogelijke omstandigheden aan de dag legden. Ik moet in mijn normale leven hetzelfde kunnen doen.’

Een andere jongeman schreef uit Engeland en zei dat hij geen bijzondere band met de Tweede Wereldoorlog had, ‘geen interessante oorlogsverhalen in de familie, geen familieleden die onder heroïsche omstandigheden zijn omgekomen’. Toch was zijn betrokkenheid bij de oorlog zo groot dat hij op een avond in tranen naar de ‘Band of Brothers’-documentaire *We Stand Alone Together* zat te kijken. Hij probeert tot uiting te brengen hoe dankbaar hij de mannen van de Easy-compagnie is: ‘Wat is mijn band met mannen als u, die ik nooit heb ontmoet? Is het respect omdat u uw leven op het spel hebt gezet opdat jongere mensen als ik de wereld zouden hebben waarin wij nu

leven? Is het ontzag omdat u dagelijks zag hoe vrienden werden neergemaaid of uiteengereten en dan toch de volgende dag bereid was dezelfde verschikkingen onder ogen te zien? Of is het fascinatie omdat u en uw kameraden na de oorlog naar een relatief normaal leven konden terugkeren, terwijl de geesten van de doden keken naar wat u van het leven maakte dat hun werd ontzegd?’

De ouderdom besluip me en eist zijn tol. Nog één keer wil ik opgaan in wat oorlogscorrespondent Ernie Pyle ‘de oude broederschap van de oorlog’ noemde. Door de ‘onvertelde verhalen’ zo goed mogelijk te vertellen wil ik de mannen eren met wie ik heb gediend. Veel van deze verhalen zijn afkomstig van mannen die niet meer onder ons zijn, en denkend aan hen en hun families kan ik me geen betere nalatenschap voorstellen. En wat nog belangrijker is: ik wil mijn persoonlijke herinneringen vertellen in de hoop dat mijn ervaring als voorbeeld zal dienen voor hedendaagse leiders en diegenen die in de toekomst moeilijke beslissingen moeten nemen en hun leven voor het behoud van vrijheid op het spel moeten zetten.

Memoires zijn uiteraard erg persoonlijk. Gaat het om gevechtssituaties, dan kan een soldaat alleen maar vertellen wat hij zelf in zijn schootsveld heeft gezien. Als gevolg daarvan gaan de verslagen van de soldaten en onderofficieren in het algemeen volledig voorbij aan het feit dat het leger wel degelijk een hiërarchische structuur heeft en dat die structuur meestal werkt. Onderofficieren gaan meestal voorbij aan het feit dat het leger luitenants heeft. Soms wordt er een compagniescommandant genoemd, een heel enkele keer een bataljonscommandant. Maar in de meeste memoires wordt geen melding gemaakt van een bataljons-, regiments- of divisiestaf. Gewoonlijk lijkt het of de mannen alleen met de regimentscommandant communiceren.

Bij het ordenen van mijn gedachten heb ik voortdurend geprobeerd me niet schuldig te maken aan bovenstaande neigingen. Mijn memoires zijn gebaseerd op een oorlogsdagboek dat ik bijhield en de brieven die ik in de oorlog verstuurde. Ik heb de mededelingen over feiten naast operationele rapporten uit die tijd gelegd. Hoewel ik veel van deze herinneringen met Stephen Ambrose gemeen heb, bevatten deze memoires veel ongepubliceerd materiaal. Het is mijn oprechte hoop dat deze memoires ieder van u zullen helpen om in een turbulente wereld uw persoonlijke vrede en rust te vinden.

Proloog

Het vliegtuig vertrok op tijd en kwam soepel van de grond. Tijdens die vluchten ging iedereen meestal slapen, maar die nacht dwong ik me wakker te blijven om snel te kunnen denken en reageren, al werden mijn emoties blijkbaar vertraagd door de luchtziektepillen. Na een tijdje zette soldaat Hogan een lied in. Een paar van ons zongen mee, maar onze zangstemmen gingen al gauw verloren in het ronken van de motoren. Ik zei een laatste gebed. Het was een lang, ernstig gebed waar nooit echt een eind aan kwam, want de rest van de vlucht bleef ik denken en bidden. Toen we boven het Kanaal kwamen, was dat een prachtig gezicht, maar op dat moment kon ik er niet ten volle van genieten.

‘Nog twintig minuten,’ hoorden we de piloot zeggen, en onze crew-chief haalde de deur weg. Als jumpmaster van mijn vliegtuig stond ik op. Ik maakte mijn treklijn vast, ging naar de deur en keek naar buiten. Ik zag de toestellen voor en achter ons in rijen van negen: drie V-formaties van elk drie machines vormden weer een V. Het leek wel of ze met hun macht en kracht de hele hemel vulden. Toen keek ik naar het Kanaal en zag een enorme massa schepen, groot en klein. Ze voeren in dezelfde richting als wij vlogen: Normandië. De schepen zaten vol mannen die erop rekenden dat wij de weg voor hen baanden. Ik besepte op dat moment goed dat we een essentiële rol speelden in de grootste invasie van de geschiedenis, en dat ik voor het eerst de leiding zou hebben over mannen in een gevechtssituatie. Ik

bad dat ik tegen die uitdaging was opgewassen.

We passeerden de twee eilanden die voor de kust liggen (de Kanaaleilanden Guernsey en Jersey); alleen maar water, formatie intact, nog geen afweervuur. Toen waren we boven land. Ik stond in de deuropening en zag het luchtdoelgeschut, en toen we het dorp naderden dat later Ste. Mère-Eglise bleek te zijn, zag ik een grote schuur in brand staan en ook de lichten die de *pathfinders* (verkenners) hadden geïnstalleerd om de landingszones aan te geven. Omdat de zoeklichten en het luchtdoelgeschut van de Duitsers hun schijnsel in de duisternis wierpen, maakten de piloten ontwijkende bewegingen. We kwamen te snel en te laag aan. Ik wist het toen niet, maar het vliegtuig met luitenant Meehan werd getroffen en stortte neer. Dat betekende dat de hele stafsectie van de Easy-compagnie omkwam, behalve ikzelf.

‘Oké, jongens! Opstaan en vastmaken. Klaarstaan om elk moment te kunnen springen. Als we geraakt worden, staan we tenminste rechtop.’

Het was 01.10 uur toen het rode lampje aansprong, nog tien minuten, en het was rustig. Ik zag wat luchtdoelgeschut: blauwe, groene en rode lichtspoor kogels die ons tegemoetkwamen. Mijn emoties draaien nu op volle toeren. Goh, het lijkt wel of ze nu langzamer schieten, daarnet ging het veel harder. Kijk uit, ze zitten nu achter ons. Door de snelheid van het vliegtuig heeft het geen zin dat ze recht op ons schieten, en dus schieten de Duitsers een eind vóór ons, maar die kogels maken een boog en komen achter ons terecht. Nu komen ze dichterbij, zo dichtbij dat je ze kunt horen kraken als ze voorbijkomen. Nu raken ze onze staart. Recht voor me zie ik de lichten die op het springveld zijn neergezet. Jezus christus, daar is het groene licht. We hebben een snelheid van tweehonderdvijftig kilometer en het is nog acht minuten. Oké, laten we gaan, Bill Lee (strijdkreet, naam van de vroegere commandant van de 101ste Luchtlandingsdivisie)! Daar gaat mijn beentas met alle uitrusting die ik heb. Blijf ernaar kijken, jongen! Kijk ernaar! Jezus christus, ze proberen me uit de lucht te schieten met die machinegeweren. Blijf manoeuvreren, blijf dicht bij die beentas. Daar landt hij naast die heg. Dat vervloekte machinegeweer. Daar is een weg, en daar zijn bomen. Hopelijk kom ik daar niet in terecht. *Bonk*. Nou, dat viel mee. En nu uit die parachute.

En zo lag ik op Franse bodem en probeerde uit mijn parachuteharnas te komen. Elke paar minuten vlogen de kogels over me heen, machinegeweeervuur dat gericht was op vliegtuigen en parachutes die nog naar beneden kwamen. We hadden allemaal onze beentas verloren in de eerste luchtstoot toen we uit het vliegtuig sprongen. Het was me een raadsel waarom we bij deze sprong met beentassen experimenteerden terwijl we daar nooit mee hadden geoefend. Later ontdekte ik dat onze kleine contingent van de Easy-compagnie alle beentassen had verloren, en uiteindelijk gebruikten we wapens die we bij gesneuvelde militairen aantroffen. Jammer genoeg hadden we geen idee of die wapens goed waren ingesteld, maar we hadden niet veel tijd om ons druk te maken om iets anders dan onze overleving.

Aan de rand van het dorp (Ste. Mère-Eglise) zag ik een groot vuur, en dat bleek een neergestort vliegtuig te zijn. In de verte luidde een kerkklok om de omgeving te waarschuwen dat er parachutisten waren geland. Dat geluid van die klok joeg een tinteling door me heen. Toen ik landde, was mijn enige wapen een commandodolk die ik in mijn laars had gedaan. Voordat ik met mijn parachute aan het werk ging, stak ik de dolk in de grond. Wat een ellendige manier om een oorlog te beginnen.

DEEL I

Band of Brothers

From this day to the ending of the world...
We in it shall be remembered...
We gallant few, we band of brothers.
For he today that sheds his blood with me
Shall be my brother.

- WILLIAM SHAKESPEARE, *Henry V*

I

Begin

Ik word nog steeds achtervolgd door de namen en gezichten van jonge mannen, jonge parachutisten die niet de gelegenheid kregen om na de oorlog naar huis terug te keren en verder te gaan met hun leven. Zoals de meeste veteranen die de beproeving van de strijd hebben doorstaan, ga ik met flashbacks door het leven: herinneringen aan een aanval op een batterij Duitse artillerie op D-Day, een aanval op Carentan, een bajonetaanval op een dijk in Nederland, de kou van Bastogne. Die duistere herinneringen trekken zich niet terug; je leeft ermee en ze worden een deel van je. Iedereen moet angst in zichzelf overwinnen. Ik kijk op een bepaalde manier tegen de oorlog aan; daar heb ik me in de strijd aan gehouden en ook in de zes decennia na de oorlog. Ik geloof dat soldaten die in een gevecht gewond raakten geluk hadden, want vaak mochten ze naar huis terugkeren. Voor hen was de oorlog voorbij. De rest van ons moest blijven vechten, dag in, dag uit. En als een van je mannen sneuvelde, keek je naar hem en hoopte je dat hij rust had gevonden in de dood. Ik weet niet of het hun geluk of ongeluk was dat ze de oorlog zo vroeg verlieten. Er stierven zovelen opdat anderen konden leven. Niemand begrijpt waarom.

Het is de droom van elke soldaat dat hij uiteindelijk tot rust en vrede komt. Sommigen doen daar langer over dan anderen. Het is mijn ervaring dat het veel gemakkelijker is om rust te vinden dan om vrede te vinden. Echte vrede moet uit jezelf komen. Nu mijn medesol-

daten zich in een schrikbarend tempo bij hun gevallen kameraden voegen, komen steeds weer oude herinneringen boven. De moeilijke momenten vervagen en de flashbacks gaan terug naar betere momenten, naar maten met wie ik een unieke band had, naar mannen die mijn broeders waren in elke zin van het woord. Ik leef elke dag met die mannen. De emoties blijven intens. Dit is mijn verhaal, tegen de achtergrond van de oorlog en met de beste herinneringen aan mannen die ik ooit heb mogen kennen.

Ik ben op 21 januari 1918 geboren als zoon van Richard en Edith Winters in New Holland, een klein plaatsje bij Lancaster in Pennsylvania. Toen ik nog klein was, verhuisden we naar Ephrata, en toen ik acht was, naar Lancaster zelf. Ik kan me uit mijn jeugd vooral goed herinneren dat ik doodsbang was voor school en voor de vreemden om me heen. Pas toen ik naar de *junior high school* ging, had ik me aangepast bij mijn veranderende omgeving en gaf ik blijk van leiderschapstalent. De directeur van de school vatte sympathie voor me op en ik werd klaar-over. Dat was, denk ik, de eerste keer dat ik in de gelegenheid was om enig leiderschap aan de dag te leggen. Mijn favoriete vakken waren altijd lezen en aardrijkskunde. Mijn cijfers lagen rond het gemiddelde en ik genoot op de middelbare school van sport, vooral football, basketbal en worstelen. Mijn vader werkte als voorman bij de Edison Electric Company. Hij verdiende veertig dollar per week en zette zich onvermoeibaar in om zijn gezin te onderhouden en ons te voorzien van de dingen die we nodig hadden. Hij was een goede vader, die vaak met me naar honkbalwedstrijden in Philadelphia en andere plaatsen ging. Ik had een geweldige moeder, die erg conservatief was. Ze kwam uit een familie van doopsgezinden, maar ging zelf niet tot dat geloof over. Eerlijkheid en discipline werden er vanaf de eerste dag bij me ingestampt. Zoals bij veel mensen het geval is, was mijn moeder ongetwijfeld een van degenen die de meeste invloed op mijn leven hebben gehad. Een moeder brengt een kind ter wereld; ze verzorgt het, brengt het discipline bij en leert het respect te hebben. Mijn moeder was elke morgen de eerste die opstond. Ze maakte het ontbijt klaar voor mijn zus Ann en mij, en was elke avond de laatste die naar bed ging. In veel opzichten was ze de ideale compagniescommandant en ik twijfel er niet aan dat ik mijn ei-

gen leiderschapscapaciteiten onbewust op die opmerkelijke vrouw heb afgestemd. In mijn jeugd had ze me er steeds weer van doordrongen dat ik respect voor vrouwen moest hebben, en mijn vader had steeds weer tegen me gezegd dat als ik dan toch moest drinken ik dat thuis moest doen. Maar ik nam me voor om helemaal niet te drinken, en ik heb altijd respect voor vrouwen gehad.

De helden uit mijn jeugd waren Babe Ruth en Milton S. Hershey, die kort daarvoor een chocolade-imperium had opgebouwd bij Lancaster. Iedere Amerikaanse jongen bewonderde Babe Ruth, de populairste honkballer van zijn tijd. En Hershey was niet alleen een slimme, vastbesloten zakenman, maar ook een groot filantroop. Hij was in 1857 op een boerderij in het midden van Pennsylvania geboren en geloofde dat je rijkdom moest gebruiken om anderen te helpen. Hij gebruikte zijn chocoladefortuin voor twee grote projecten: de stichting van de plaats Hershey in Pennsylvania in 1903, en de oprichting van de Hershey Industrial School voor weesjongens in 1909. In de stichtingsakte van deze school, die tegenwoordig de Milton Hershey School heet, stond: 'Alle wezen die tot de school worden toegelaten, zullen eenvoudig, gezond voedsel krijgen, eenvoudig, netjes en comfortabel gekleed worden, en van passende huisvesting worden voorzien... Het hoofddoel is het opleiden van jonge mannen in nuttige ambachten en beroepen, opdat zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien.' Iemand die zijn leven wijdde aan het helpen van wezen moest wel een goed mens zijn. Ik had ontzaglijk veel bewondering voor Hershey.

Het viel niet mee om in crisistijd op te groeien, maar bij ons in de buurt was er genoeg werk voor de meeste mensen. Lancaster ligt in het gebied dat door de Pennsylvania Dutch wordt bewoond, waar de mensen een werkhouding hebben ontwikkeld die voortkomt uit onze voorgeschiedenis en onze religieuze achtergrond: doopsgezinden en Amish. Die werkhouding is aanstekelijk en verklaart dat je elke dag weer je best doet.

Ik deed in 1937 eindexamen aan de Lancaster Boys High School en ging aan het Franklin & Marshall College studeren, waar ik eindelijk de schouders eronder zette en harder studeerde dan ik op de *high school* ooit had gedaan. In die tijd las ik natuurlijk ook veel. Dat varieerde van poëzie en literatuur tot filosofie, ethiek, religie, sociologie,

psychologie en nog veel andere onderwerpen. Om de studiekosten te betalen maaide ik gras, werkte ik in een winkel en deed ik iets wat misschien wel een voorbode was van mijn toekomstige carrière bij de parachutisten: ik schilderde hoogspanningsmasten voor de Edison Electric Company. Mijn studie, werk en het eeuwige geldgebrek gaven me niet veel gelegenheid om uit te gaan, maar ik had wel veel tijd voor de innerlijke gedachten en ideeën die het lezen bij me opwekte. In juni 1941 studeerde ik met uitstekende resultaten af aan de *business school* en verwierf ik een bachelor-graad in wetenschap en economie.

Om te voorkomen dat de dienstplicht een streep zou halen door een veelbelovende carrière in het bedrijfsleven meldde ik me vrijwillig aan voor militaire dienst. De Selective Training and Service Act, die kortgeleden door het Congres was aangenomen, hield in dat elke man één jaar moest dienen. Ik was van plan mijn tijd uit te dienen, zodat ik daarna geen militaire verplichtingen meer had. Op 25 augustus 1941 werd ik officieel ingelijfd. Hoewel ik een sterk plichtsbesef had, voelde ik er niets voor om mee te doen aan de oorlog die op dat moment in Europa woedde. Daar wilde ik me liever buiten houden en ik hoopte dat de Verenigde Staten neutraal zouden blijven. Ik was alleen vrijwillig in dienst gegaan om de verplichte dienstdtijd zo snel mogelijk af te werken. Bovendien had ik me voorgenomen om me nergens vrijwillig voor aan te melden, alleen het minimaal vereiste werk te doen en naar Lancaster terug te keren zodra mijn jaar erop zat. Toen de dag waarop ik in dienst zou gaan dichterbij kwam, zei ik tegen mijn voorman bij Edison Electric, een ex-militair, dat ik van plan was alleen mijn dagen uit te zitten. Hij maakte zich meteen kwaad en zei in niet mis te verstane termen tegen me dat ik elke dag mijn best moest doen en geen lijntrekker moest worden. In de jaren daarna stuurde ik hem via mijn vader een brief om hem ervoor te bedanken dat hij me op het rechte spoor had gezet.

In september bevond ik me in Camp Croft in South Carolina, waar ik mijn basisopleiding kreeg. De soldij voor een soldaat was eenentwintig dollar per maand, een schijntje in vergelijking met wat ik in het burgerleven had gekregen. Het militaire leven beviel me goed, maar mijn eerste maanden bij de Amerikaanse strijdkrachten werden vooral gekenmerkt door lange perioden van verveling, telkens even

onderbroken door koortsachtige activiteit. Toen de meerderheid van het bataljon in het begin van december in Panama werd gestationeerd, bleef ik in Croft om nieuwe dienstplichtigen en vrijwilligers te trainen. Ik hield nog steeds van lezen, maar sinds ik in het leger zat, genoot ik niet meer de luxe van de dromen en aspiraties waaraan ik me in mijn jeugd had kunnen overgeven. Het leger zag kans een groot deel van ieder etmaal in beslag te nemen. Tegen het eind van elke dag was mijn lichaam halfdood, en tegen de tijd dat 's avonds de taptoe werd geblazen, functioneerden mijn hersenen niet goed meer. Je zou kunnen zeggen dat mijn carrière doelloos zwalkte.

De volgende zondag vond er een ingrijpende verandering in mijn wereld plaats, want toen hoorden we van de Japanse aanval op Pearl Harbor. Ik hoorde voor het eerst van de aanval toen ik op weekendverlof was op de Biltmore Estate bij Asheville in North Carolina. Na de schrik was mijn volgende reactie nogal egoïstisch: ik besepte dat ik langer dan een jaar in dienst zou moeten blijven. Iedereen begreep meteen dat hij de rest van de oorlog in dienst zou blijven en dat we binnenkort allemaal naar een oorlogsgebied zouden gaan. Niemand van ons wist met zekerheid welke gevolgen dat voor ons zou hebben, al hadden we allemaal een leeg gevoel in onze maag bij het besef dat ons land zonder enige provocatie was aangevallen. Nu het land in oorlog verkeerde, kwam er grote verandering in mijn plichten als instructeur. Officieren pakten ons steviger aan, schrapten alle kerstverloven, censureerden onze post. Voortaan ging alles volgens het oorlogsrecht. In het begin gaven die veranderingen me een onprettig gevoel, maar toen ik de dingen vanuit een ander perspectief bekeek, had ik er niet meer zoveel moeite mee. Hoe eerder we tegen de Japanners optraden, des te eerder zou de oorlog voorbij zijn.

Achteraf gezien waren de Amerikaanse strijdkrachten volkomen onvoorbereid op de oorlog waaraan ze zouden beginnen. Twee weken na de Japanse aanval zamelde de intendance al onze gasmaskers in en stuurde ze naar de kust van de Stille Oceaan, voor het geval de Japanners een aanval op Californië zouden ondernemen. Ik dacht onwillekeurig dat een paar onbenullige maskers, nog trainingsmaskers ook, niet veel invloed op het resultaat van de oorlog zouden hebben. Voordat de realiteit van de oorlog het leger totaal zou veranderen, lifte ik naar huis in Lancaster om tien dagen verlof bij mijn familie door te brengen.

Midden januari zette het leger er vaart achter en onderging het een snelle overgang van een organisatie in vrede-tijd naar een militaire macht in oorlogstijd. Zesdaagse werkweken maakten plaats voor zevendaagse werkweken. Dat gaf me de gelegenheid sommige officieren wat beter te bestuderen. De meeste officieren in Camp Croft kwamen direct van het Reserve Officer Training Corps (ROTC), ook mijn pelotonscommandant. Hij en de andere pelotonscommandanten verstonden hun vak niet. Mijn frustratie bereikte een nieuw hoogtepunt toen op een regenachtige dag een luitenant ons peloton instructie kwam geven over het nieuwe M-1 Garand 30-06 semiautomatisch geweer, dat kort daarvoor door het leger in gebruik was genomen. Om ons de namen van de onderdelen te leren en de werking van het nieuwe wapen te laten zien pakte hij een Springfield model 1903 en praatte daarna drie kwartier over de M-1. De luitenant wist niet eens dat hij geen M-1 in zijn handen had. Het was bijna niet te geloven dat een leider zo dom kon zijn.

Omdat ik wist dat ik beter was dan de meeste officieren die ik had ontmoet, zocht ik naar mogelijkheden om ook officier te worden. Ik was al aan het nagaan of ik tot de Officers Candidate School (OCS) kon worden toegelaten, toen onze commandant me vroeg of ik er iets voor voelde om officier te worden. Ik mocht van veel geluk spreken, want indertijd was ik nog maar soldaat en de meeste commandanten wilden onderofficieren hebben, die beroepsmilitair waren en veel meer ervaring hadden dan ik. Vanaf dat moment ging het snel. Nadat ik een aanvraagformulier had ingevuld, kwam ik met gemak door de zoveelste medische keuring en moest ik voor een commissie van officieren verschijnen. Ik had gehoopt dat ik een paar uur de tijd zou hebben om me op het vraaggesprek voor te bereiden, maar diezelfde middag nog moest ik me melden. Ik probeerde zo veel mogelijk zelfvertrouwen uit te stralen, en blijkbaar slaagde ik daarin, want ik kreeg orders om aan een voorbereidende opleiding voor kandidaat-officieren deel te nemen. Die opleiding werd in Camp Croft zelf gegeven en duurde drie weken.

De concurrentie tijdens die opleiding was fel. Ik moest er hard voor werken, want bijna alle anderen waren minstens sergeant, terwijl ik alleen maar tijdelijk korporaal was. In vergelijking met die ervaren onderofficieren voelde ik me een groentje. Maar wat ik aan er-

varing tekortkwam, maakte ik goed met studeren. Mijn college-diploma was het enige voordeel dat ik ten opzichte van de andere kandidaat-officieren had, en ik begreep terdege hoe belangrijk het was dat ik studeerde en mijn huiswerk maakte.

De opleiding zelf was erg breed. Op de eerste dagen gaven de directeuren van de opleidingen voor inlichtingen, verbindingen en zware wapens uitgebreide lessen. Aan het eind van de drie weken beschikten we over een gedetailleerd overzicht van alle aspecten van het leger. Over het geheel genomen genoot ik erg van die voorbereidende opleiding, en ook werd ik in de gelegenheid gesteld om extra training te krijgen voordat ik naar Fort Benning in Georgia zou gaan. Door keihard te werken slaagde ik met vlag en wimpel. Het was nu alleen nog de vraag naar welke ocs-opleiding ik werd gestuurd. Totdat ik mijn definitieve orders kreeg, bleef ik in Camp Croft.

In afwachting van mijn orders overwoog ik even om me aan te melden voor overplaatsing naar Fort Knox, Kentucky, waar ik mijn ocs-opleiding zou kunnen volgen als lid van een tankdivisie. Op die manier zou ik een eind kunnen maken aan alle spanning en over een paar dagen al kunnen vertrekken. Nadat ik erover had nagedacht en het advies van de andere officieren had ingewonnen, besloot ik tegen hun advies in te gaan en bij de infanterie te blijven. Ik had al zeven maanden ervaring bij de infanterie, en na die dertien weken in Fort Benning zou ik genoeg basiskennis hebben om me te kunnen handhaven. Bij de tanks zou ik een nieuwkomer zijn en ik vertikte het om officier te worden als ik geen goede zou zijn. Op 6 april kreeg ik het nieuws dat ik Camp Croft zou verlaten voor een opleiding die de volgende dag zou beginnen.

Fort Benning, in de rode heuvels bij Columbus in Georgia, is een schilderachtige militaire post. Benning was een oude legerplaats met moderne voorzieningen. Er stonden bomen langs de brede straten en de bakstenen kazernes hadden modern meubilair en leeskamers. Kandidaat-officieren werden ondergebracht in houten kazernes, net als in Croft, maar het was er schoner dan wat ik tot dan toe had meegemaakt. Het eten was niet overdadig, maar wel goed. Eigenlijk was het bijna net zo goed als wat je thuis kreeg.

Het materieel dat voor de opleiding werd gebruikt, was compleet en het beste wat er was. Je hoefde je maar om te draaien en je zag een

tank voorbijrijden, of iemand uit een vliegtuig springen, of van de springtoren die voor het trainen van parachutisten was gebouwd. Ik was vooral onder de indruk van de luchtlandingstroepen, de para's die zich met hun typische looppas door Fort Benning bewogen. Die looppas stond symbool voor een militaire eenheid waarin moreel en enthousiasme op een hoog peil stonden.

Toen ik daar een paar dagen was, besloot ik mijn ouders te vragen of ze er bezwaar tegen hadden dat ik me na mijn bevordering tot officier bij de luchtlandingstroepen aansloot. Toen ik uiteindelijk mijn plan bekendmaakte, kreeg ik een krachtig veto, en nog veel meer veto's van vrienden en burens. Meestal volgde ik de raad van mijn ouders op, maar deze keer was ik vastbesloten om op mijn eigen oordeel af te gaan. Hoe meer ik van de para's zag, des te meer was ik geneigd me bij hen aan te sluiten zodra ik mijn ocs-opleiding erop had zitten. Van alle eenheden die ik in Fort Benning had gezien, zagen zij er het best en het fitst uit. Na tien maanden van infanterietraining besepte ik dat mijn overleving afhankelijk zou zijn van de mannen om me heen. Die para's zagen er zo uit als ik me een groep soldaten altijd had voorgesteld: hard, slank, gebruind en taai. Als ze over straat liepen, leken ze een trots en arrogant stel kerels, met een tolerante minachting voor iedereen die geen para was. Met mannen van dat kaliber wilde ik best samenwerken. De para's waren de beste soldaten op de infanterieopleiding en ik wilde bij de besten zijn, niet bij de sukkel die ik in Camp Croft had meegemaakt.

Daarnaast sprak de fysieke training me aan: veel hardlopen: acht kilometer voor het ontbijt en overal waar ze die dag heen gingen. Het enige probleem was het zwemmen. Ik was geen kei op dat gebied en het was een vereiste om bij de para's te komen. Daar stond het salaris van een tweede luitenant bij de para's tegenover: 268 dollar per maand, niet slecht, zolang als het duurde. Evengoed zou ik nog geaccepteerd moeten worden, want alle para's waren vrijwilligers en je werd pas na een zorgvuldige selectie tot de elite van de luchtlandingsstroepen toegelaten. Daarom waren ze ook zo verrekte goed, dacht ik. In het geval dat ik werd toegelaten, zou ik nog een maand in Fort Benning moeten doorbrengen en dan doorgaan naar een opleiding voor luchtlandingsofficieren.

De opleiding voor kandidaat-officieren bleek zelf al fysiek en men-

taal zwaar te zijn, maar niet zo moeilijk als ik had verwacht. Die opleiding was in die tijd, 1942, een rudimentaire training, ontwikkeld door de chef-staf van het leger, generaal George C. Marshall en opgezet door brigadegeneraal Omar N. Bradley, de commandant van de Infantry School. Kandidaat-officieren waren zes dagen per week bezig met het volgen van lessen en veldtrainingen. Op zaterdagmiddag en zondag waren ze vrij. De opleiding concentreerde zich op de kernpunten van leiderschap in gevechtssituaties en op kennis van wapens, infanterietactieken en algemene militaire onderwerpen. Na de normale trainingsdag studeerden we elke avond nog een uur of twee. Het kader stelde na enkele weken vast welke kandidaten waarschijnlijk de beste officieren zouden worden, en verrassend genoeg won deze vroegere soldaat het van de meer ervaren onderofficieren.

Het was een van de eigenaardigheden van de ocs dat het kader zo streng was. In bijna acht maanden Camp Croft had ik tijdens de dagelijkse inspecties nooit een berisping gekregen voor een overtreding. Maar in april kreeg ik tijdens zo'n inspectie twee berispingen voor kleine tekortkomingen. Dat was nog goed in vergelijking met de gemiddelde kandidaat, die er bijna dagelijks een kreeg. We moesten onze schoenen exact op de juiste positie hebben, de uniformen moesten met exact gelijke afstanden in de kast hangen, en de dekens moesten op achttien centimeter van de rand worden omgevouwen, dus niet op bijvoorbeeld vijftien centimeter afstand. Het kader ging bij elke inspectie met een liniaal rond. Ze beulden ons elke dag af en we zaten elke avond te studeren als gekken. Als je ergens voor zakte, werd je van de opleiding weggestuurd. Het vervoer van en naar Columbus was zo slecht dat ik me erbij neerlegde om op de basis te blijven, waar ik drie maanden lang in mijn vrije tijd studeerde, nu en dan een film zag en ijsjes at.

Tal van militaire onderwerpen werden behandeld, variërend van demonstraties met bevoorradingsfuncties tot vuurkrachtdemonstraties met tanks en trucks. Elke week zeiden de officieren en onderofficieren tegen ons dat de volgende week de zwaarste tot dan toe zou zijn, en ze spraken altijd de waarheid. Binnen twee weken kregen we het zwaarste examen dat we in Benning zouden hebben. Het ging over kaartlezen, maar na al die lessen leek het examen niet meer dan een invuloefening. Ik maakte me helemaal geen zorgen over de stu-

die, maar studeren deed ik dan ook altijd voor mijn plezier. De marsen werden steeds langer en langduriger, en we brachten steeds meer tijd in het veld en op de schietbanen door. De schietdemonstratie die ik het interessantst vond, hield in dat er met een mitrailleur over de hoofden van onze eigen troepen gericht op een denkbeeldige vijand werd geschoten. We leerden ook op het ene doel te richten en een ander te raken. Het achterliggende idee hield in dat we toch nog een treffer plaatsten wanneer het hoofddoel door een rookgordijn aan het oog was onttrokken. Twee weken voor het einde van de opleiding voltooiden we het wapengedeelte, en daar was ik niet rouwig om, want ik had alleen maar kunnen denken aan sluitstukken, grendel-nokken, veiligheidsgrendels, gasdruksystemen en terugstootmechanismen.

Nadat we heel wat tijd op de schietbanen hadden doorgebracht, begonnen we aan onze tactische training, en daar genoot ik erg van omdat ik mijn hoofd weer eens kon gebruiken. Een van de problemen te velde hield in dat we een bataljon bij een rivier in de aanval zagen gaan, terwijl een geniecompagnie een voetbrug, een voertuigenbrug en een veerboot bouwde, onder vuur, onder dekking van rook en bestookt door vliegtuigen. Achteraf noemde ik die training een dertien-weekse marathon in de moerassen van Georgia. Toen het eind in zicht kwam, had ik nog steeds de ambitie om bij de para's te gaan, en hoe meer ik over de infanterie te weten kwam, des te meer kreeg ik het idee dat ik er geen onderdeel van uit wilde maken. In Fort Benning deed het verhaal de ronde dat vijftig procent van de infanterie om het leven kwam door ziekten die ze in de vuiligheid kregen of door verwondingen die ze in de frontlinies opliepen. Nu ik met eigen ogen had gezien hoe een zandhaas leefde, dacht ik dat een zandhaas wel gek moest zijn.

In mijn tijd bij de ocs trok een van de kandidaat-officieren mijn aandacht. Lewis Nixon kwam uit een rijke, bevoorrechte familie. Hij was geboren op 30 september 1918 en hij was de kleinzoon van de laatste man die in zijn eentje een slagschip ontwierp. 'Nix', opgeleid in Yale en aan het Massachusetts Institute of Technology, was veel ontwikkelder dan de meeste andere kandidaat-officieren. Nadat hij de wereld had bereisd, was hij teruggekeerd naar het familiebedrijf Nixon Nitration Works, dat was overgeschakeld op de productie van

cellulosenitraat, een materiaal dat onder andere werd gebruikt voor buisjes in pennen, de coating van speelkaarten en als buitenste laagje van brilmonturen. Nixon kwam in militaire dienst in Fort Dix, New Jersey, en voltooide zijn basisopleiding in Camp Croft. Nixon was een zware drinker, een vrijbouter en een feestganger. Op het eerste gezicht konden twee personen niet meer van elkaar verschillen dan Nixon en ik. Ik was overtuigd geheelonthouder en vloekte nooit. Ik prefereerde een rustige avond in de kazerne boven het nachtleven van Columbus, Georgia, of het naburige Phenix City, Alabama. Ondanks onze verschillen in levensstijl had ik het gevoel dat we in veel opzichten hetzelfde over dingen dachten. Ik kon hem begrijpen en hem helpen mij en ook zichzelf te begrijpen. Onze vriendschap kwam vanzelf tot stand, en hij werd al gauw mijn beste vriend. Lewis Nixon was de beste officier met wie ik ooit onder vuur heb gediend. Hij was volkomen betrouwbaar en kende geen angst.

Toen het einde van de opleiding naderde, vond ik het helemaal niet zo'n geweldig idee dat er aan deze fase van mijn carrière een eind zou komen. Ik had me sinds mijn laatste verlof niet meer zo neerslachtig gevoeld als nu. Ditmaal kwam het door twee dingen: ik wist niet wat mijn volgende taak zou worden en ik wist niet of ik mijn volgende verlof zou krijgen. Als ik door de para's werd aangenomen, kon ik orders krijgen om me de dag na de voltooiing van de opleiding te melden. Zo niet, dan kon ik verzegelde orders krijgen, en dat zou betekenen dat ik geen verlof kreeg en rechtstreeks naar een oorlogsgebied zou worden gestuurd. Die onzekerheid was moordend.

Onze ocs-groep voltooide de opleiding op 2 juli 1942. Over het geheel genomen had ik het gevoel dat het een vrij gemakkelijke opleiding was geweest, niet bepaald een vakantie, maar toch wel een aangename ervaring. Voortaan behoorden wij als officieren tot een bijzondere, duidelijk afgebakende klasse binnen het leger. We hadden nu gezag, dwongen respect af. Het was de droom van elke militair vanaf de dag dat hij in het leger zat, en wij stonden op het punt die droom te verwezenlijken. Kleine dingen leken nu belangrijk, zoals de aankoop van uniformen. Er waren de laatste dagen officiersuniformen gearriveerd en onze kazerne leek net een modeshow; overal liepen glimlachende mannen met strepen en decoraties te pronken. Zelfs het feit dat sommigen van ons over drie dagen naar het front

zouden gaan, maakte geen verschil. Ik constateerde dat het nu eenmaal zo was: leven en laten leven. Maar soms kon ik mezelf er maar moeilijk van overtuigen dat ik nu officier was.

Nu ik de opleiding had voltooid, kreeg ik de rang van tweede luitenant. Na de lunch in de officiersclub mochten we ieder onze weg gaan, al hadden maar weinigen van ons een stationering gekregen. Nixon was overgeplaatst naar Ford Ord, Californië, bij de militaire politie aldaar. Omdat er op dat moment geen plaats vrij was bij de para's, ging ik naar Camp Croft terug om weer een eenheid te trainen die kortgeleden was aangekomen. Als officier bleef ik niet lang in Croft: om precies te zijn ongeveer vijf weken, en toen kreeg ik orders om me naar het 506de Parachute Infantry Regiment (PIR) in Camp Toombs, Georgia, te begeven. Eerst stond het me tegen om Camp Croft te verlaten, want ik kende mijn oude eenheid goed, en ook de nieuwe compagnie waarvan ik sinds kort deel uitmaakte. Ik had nog vier soldaten van thuis in mijn peloton, en met een van hen had ik op college gezeten en had ik in mijn studietijd geworsteld. Niemand van ons liet een paar strepen tussen ons in staan. Andere officieren keurden mijn contacten met de soldaten af, maar daar trok ik me niets van aan. Ik werkte verdraaid hard aan dat peloton en kort voordat ik wegging, behaalden ze op twee na allemaal hun kwalificaties op de schietbaan. Voordat ik Croft verliet, gaf het peloton me een Shaeffer-pennenset als blijk van waardering. Toen ging ik weg. Ik liet een basis achter waaraan ik veel dierbare herinneringen had.